

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LXII. An omnia virtus ethica sit prudentia?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

tribui, Deos non esse laudandos, *κατὰ τὴν* accipiendum. Primum enim vult aliquid laude majus & melius Diis tribuendum, nempe *τιμὴν* honorem & venerationem. Deinde vult non laudandos Deos relatos ad nos, id est, sicut homines laudantur. Non, ut mortales laudamus, ut istis laudibus extimentur ad melius, perfectius & constantius operandum: sic prædicamus Deos.

LXII.

An omnī virtus Ethica sit prudentia?

Negatur.

PLATO in persona Socratis ait: Omnes virtutes esse prudentias: sicut quidem verba ejus Aristoteles accipit, 6. Nicomach. cap. 13. Quod ideo addo, quia Franciscus Patritius in Tom. discussionum suarum peripateticarum affirmat falsam esse objectionem Aristotelis, quod Socrates virtutes existimavit esse prudentias. Nihil, inquit, tale legitur apud Platonem, Xenophontem, Æschinem. Putavit tantum esse non sine prudentia esse, quod in Menone concludit sic: Nonne ut *ἀληθῆς*, id est, comprehensim dicamus, omnes animæ conatus ac omnes tolerantia, si prudentia dux sit, in felicitatem de finunt? Si verò imprudentia, in contrarium. Et 3. legum lib. *ἐξ ὧν τῆς Συμπάσης ἡγεμὼν ἀφ' ἧς φέρνται*, prima *universæ*

universæ virtutis dux prudentia. Videtur igitur Aristoteles sententiam Platonis sophisticè calumniatus esse, sicut in Ideis quoque labefactandis non optima fide cum eo egisse, qui fateantur, non desunt vel ex ipsis peripateticis. Judicat & Muretus eundem calumniosè interpretatum, quod Plato dixerat, civitatis salutem in eo positam esse, si quàm maxime una esset. Sed ne longè abeamus à prudentia, demus sanè Aristoteli, alicubi dicere Platonem, Omnem virtutem esse prudentiam. Quid contra Aristoteles? Si, inquit, arguendo, omnes virtutes essent prudentiæ, profus nulla virtus esset moralis, sed omnes virtutes essent intelligentiæ, cum prudentia sit virtus *διανοητική* seu intellectus, virtus verò moralis sic *ἐν ὁρεκτικῷ*, id est, in animi parte appetente. Resp. Plato candidè dexteq; intellectus nihil statuit absurdi. Dicit virtutes esse prudentias, quia virtutes morales prudentiæ normam diriguntur, nec sine prudentia acquiruntur, sicut ipse quoq; Aristoteles non posse casalicui sine prudentia inesse, in 6. Ethic. concludit. Virtutes igitur sunt prudentiæ ratione dependentiæ & acquisitionis, quia *φρόνησις* necessaria est ad acquisitionem virtutis Ethicæ: Item ratione connexionis, consensionis, & conspirationis, quia nulla virtus moris potest esse separata à prudentia. Non

Objcā.

Solutio.

Z. 4

sunt

Object.

Solutio.

sunt prudentiæ formaliter & essentialiter. Aristoteles loquitur propriè. Plato impro-
 priè. Propriè enim virtutes morales sunt *με-
 τὰ φρονήσεως*, id est, conjunctæ cum prudentia,
 & participes prudentiæ. At, inquis, separata
 sunt virtutes moris à virtute intellectus. Re-
 spon. Virtus moralis & prudentia intellectu-
 ne quidem separantur, sed actu simul semper
 reperiuntur. Cum enim virtus moralis recta
 ratione, (à qua dirigitur) utatur, recta autem
 ratio à *φρονήσῃ* pendeat, prudentiam morales
 virtutes omnes comitari necesse est, ita ut
 qui prudentiam comparârit, ille idem omnes
 virtutes Ethicas habeat. Loquimur autem de
 virtute *νεύρα* seu acquisita. Nam naturalem
 prudentiam & naturalem virtutem Ethicam
 actu separari posse, non negatur, cum in pue-
 ris liberalitatis semina prius sese exerant,
 quàm prudentiæ,

LXIII.

An virtus Moralis sit durabilior Scientia?

Distinguitur.

VIRTUTES morales & actiones ex his ef-
 se stabiliores sciētia, ait Aristoteles lib. 1.
 Ethicorum. Sed hoc *εἰς τὴν* intelligē-
 dum, nempe quod attinet ad exercitiū & re-
 cordationem. Primum enim non datur no-
 bis ita continuum exercitium speculationis
 in scien-